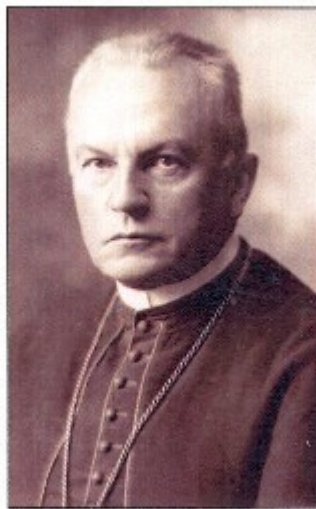

Prohászka utolsó szentbeszédei Pápa, 1927. március

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

PROHÁSZKA UTOLSÓ SZENTBESZÉDEI

Pápa, 1927. március

A Prohászka Baráti Kör Kiadványa
Székesfehérvár
2006

Impresszum

Prohászka utolsó szentbeszédei
Pápa, 1927. március

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című füzet elektronikus változata. A füzet 2006-ben jelent meg Székesfehérvárott, a Prohászka Baráti Kör kiadásában, az ISBN 963-06-1605-x azonosítóval, a PANAX Kft. Nyomdaüzem készítésében (felelős vezető: Nagy József). Az elektronikus változat a szerkesztő, Barlay Ö. Szabolcs, engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerkesztő tulajdonában marad.

A nyomtatott kiadvány kapható a szerkesztőnél a következő címen:

P. Barlay Ö. Szabolcs
8000 Székesfehérvár
Petőfi utca 2.

Telefon: 06/30 976-4800
e-mail: inditlak@datatrans.hu

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Tájékoztató.....	4
Első elmélkedés – Március 14. (este)	5
Második elmélkedés – Március 15. (délután)	8
Harmadik elmélkedés – Március 15. (este).....	11
Negyedik elmélkedés – Március 16. (délután)	15
Ötödik elmélkedés – Március 16. (este)	18
Hatodik elmélkedés – Március 17. (délután)	22
Hetedik elmélkedés – Március 17. (este).....	26

Tájékoztató

1927 Nagyböjtje a prohászka életmű imponáló fináléja. A hozzá legközelebb álló Norberta nővér feljegyzéseiből tudjuk, hogy orvosi figyelmeztetés ellenére nem vonult vissza, de még a kímélő életmódot sem vállalta. Épp ellenkezőleg, egyik lelkigyakorlatot vezetett a másik után. A nővérek aggódtak érte, mert érezték, hogy Isten kerubját magával ragadja a Szentlélek lángja és elég.

Nemrég találtam rá élete utolsóelőtti lelkigyakorlatának teljes, gyorsírással rögzített hiteles szövegére, melyet Pápán tartott 1927 márciusának harmadik hetében. Az olvasó úgy vegye kezébe ezt a drágakincset, mint Isten kerubjának utolsó üzenetét. Az 1927-es év nagyböjti elmélkedéseiben ugyanis lehetetlenség nem észrevenni, hogy Prohászka készül a nagy útra. A pápai nővéreknek mondott hatodik szentbeszédét így fejezte be: „Igen, Uram, megyek. Köszönöm, hogy mehetek. Szeretlek, és sietek Hozzád a halálon át.”

Pápa után Pécs következett, majd március 28-án kezdte el férfiak számára a budapesti Egyetemi Templomban élete utolsó lelkigyakorlatát. Tudjuk, hogy az csonka maradt, mert közben agyvérzést kapott, és másnap, április 2-án meghalt.

A pápai kedves nővérek számára tartott lelkigyakorlat számomra Prohászka életének utolsó remeklése. Olyan, mint az óceánból merített egyetlen vízcsepp: belőle kielemezhető az egész óceán.

Székesfehérvár, 2006. Adventje

Barlay Ö. Szabolcs
gyémántmisés áldozópap

Első elmélkedés – Március 14. (este)

Kedves Húgaim... Nem mondhatom, Nővéreim, mert amint látom, hála a Jó Istennek, itt legtöbben sokkal fiatalabbak, mint én, – eljöttem Önökhöz lelkigyakorlatot tartani. A lelküket felemelni, szomorúságukat szétszlatni, együttgondolkodni Önökkel arról, hogy miképpen vigyük lelkünket az Úr elé, – hogy milyen munkát végezzünk rajta, amellyel kedvessé tesszük majd az Úrnak. Ezért vagyok most itt Önök között.

Még nem voltam itt soha! Eljöttem Önökhöz, akik nem ismernek engem, és akiket én sem ismerek... És én ennek örülök. Mert úgy áll előttem az Önök lelke, mint valami rejtély. Most még rejtély, mert még láthatatlan, távol van, elfedi valami homály.

Az élet teli van ilyen rejtéllyel. Például nem is sejtjük, hogy mi van itt Pápán húsz méter mélységben. Ki tudja mennyi kincs, micsoda értékek... És ki tudja, mennyi kincs, micsoda értékek vannak itt az Önök lelkében?

Mikor ezt így elgondolom, megvallom, elfogódott vagyok. Tudják miért? Mert úgy vagyok, mint a művész, aki valami nagyszerűt szeretne előadni, szeretné közönségének kincsévé tenni, tulajdonává, – és érzi, hogy nem méltó rá. És én örülök annak, hogy elfogódott vagyok. Ismerek nagy művésznőket is, akik, mikor a nyilvánosság elé lépnek, elfogódottak. Zavarban vannak. Izgatottan vetnek magukra keresztet. Tudják, érzik, hogy sokat kaptak Istentől, és abból most valamit másoknak is kell adniuk. Elfogódottak, mert tudják, hogy Isten most valamire felhasználja őket, hogy részesévé teszi őket saját munkájának. Adniuk kell valamit abból, amit kölcsönkaptak az Örökkévalótól. Megkapták, most az övék, ha nem is méltók reá. Éppen ezen a héten voltam tanúja annak, hogy egy énekesnő – csodás szépen énekel – mielőtt fellépett volna, keresztet vetett. Elfogódott volt.

Jó az, hogy az ember tud elfogódott lenni! Azt kívánom, hogy legyenek Önök is elfogódottak. Ez előkészíti a lelket, porhanyóvá teszi annak termőföldjét, ez előkészíti a lelket az Ige befogadására... Titkok vesznek körül bennünket. Titkok vagyunk egymás előtt is, önmagunk előtt is. Ismeretlenbe hatolunk, amikor egymás elé kerülünk. Egemás előtt mindnyájan rejtélyek, testbe öltözött titkok vagyunk. Van miért elfogódottaknak lennünk, amikor egymás szemébe nézünk.

Önök várták ezt a lelkigyakorlatot. Öntudattal készült reá a lelkük. Várta... És én úgy érzem most magam, amint így Önök együtt vannak előttem, mint egy nagy szántóföld előtt. Csupa felhasított barázda. Csupa felhasított ajak... és most az ajkak várják a magot. Az Önök lelke sóvárogva várja az Úrnak vetőmagját, az evangéliumi szent magvetést. Ehhez a léleknek magába kell szállnia, egyedül kell maradnia. Egyedüllét. Magány.

Balmes, a nagy filozófus minden évben nyolc napot egyedül töltött egy magas hegy tetején, ahol sátozt készített magának, és ott a magasság csendjében élt. Vonzotta a magasság. Szeretett ott elmerülni a Végtelenben, találkozni gondolatain át Istenével. A lelke kitágult, Isten felé tárult, és szinte szívta, itta magába az isteni igazságokat...

Legyenek Önök ennek a Pápa városának Balmesei. Jöjjenek fel Isten magaslataira, és közeledjenek hozzá a végtelenség nagy távlatain keresztül. Keressék, sóvárogják, szívják magukba az örök igazságokat. Mi emberek sohasem érjük utol őket. Olyanok vagyunk velük szemben, mint a denevér a napsugárral szemben. Egy világ titokzatos igazságai előtt állok. Egész világom rejtélyként áll előttem. Lelkem árvult denevér módjára keresi a világosságot. Várom rá, kérem, és maradnak előttem a titkai, a rejtélyek.

Egy angol filozófus ezt írta a sírkövére: Per umbras et figuras. Igen, árnyakon át haladunk itt. De ezt nem a sírkőre kellene íratnunk, hanem fel kellene írni minden ember homlokára: „A rejtelmesség éjszakájában.” Az egész élet egyetlen nagy titok, és nem töri át a mi denevér-látásunk annak rejtelmeit.

Nézzék, kedves Húgaim, amikor én erre Pápa felé utaztam, a vasúti kocsi ablakán át csupa ismeretlen táj tűnt elém. Idegen tájak. Még nem láttam őket. Ugye milyen különös az, hogy az ember ilyen öreg lesz, és mégis még itt is, ebben a széttépett, megcsonkított, maradék hazában van táj, van olyan vidék, amerre még nem járt. Ez a föld rám nézve szent föld volt. Még nem szentségtelenítette meg az én árnyékom. Bármerre megyünk, megszentégtelenítjük azt a földet, mert árnyékunk ráesik. Itt, ahol én most állok, ez a föld már nem szent. Ne vegyék ezt nagyképűsködő mondásnak. Ez így van. A mi bűneink, a mi bűnösségünk tudata árnyékot vet a földre, melyen állunk. Sötét árnyékot, mert bűnösök vagyunk. És azt a bűnösséget, amelyet árnyékunk vet a földre, csak a szeretet mossa le.

Eszembe jut erről egy történet, Istenes Szent János története. Ez a kedves szent valósággal a szeretet bolondja – és hőse volt. Mindenét a szegényeknek adta maradék nélkül. Utolsó erejét is odaadta. Önként, szeretetből ápolta a betegeket. Egy alkalommal kigyulladt a kórház. Mindenki menekült az üszkösödő romok közül. Ő behatolt a kórházba, és egymásután hordta ki a lángok közül a betegeket. Ezt a jelenetet örökítette meg Murillo gyönyörű művében. Istenes Szent János a homályban áll, hátán súlyos beteget visz, a háttérben az égő kórház. Görnyed a súly alatt, de nem roskad össze, – megy egyenesen előre, mert előtte jár Krisztus, és világít.

A világ sötétjében ez az egyetlen fény: Krisztus világít. Súlyos terhet viszek. Talán gyászt, talán más terhet... Nem roskadok össze, megyek, mert előttem jár Krisztus, és világít. Hallom a gonoszok üvöltését, látom a világ nyelvöltögetését. Mindegy. Előttem Krisztus, és megyek.

Kedves Leányaim, legyenek így most mind Johanniták, János-követők: vigyék bátorsággal terhüket! Nem lesz nehéz, nem lesz elviselhetetlen, ha Krisztus kezét fogják.

Amint erre, Pápa felé utaztam, a töltés mellett védettebb helyeken apró sárga virágok nyíltak, és ezüstösen csillogtak a fűbarkák. Napsütés, napfény csalta ki őket. Nekem is van ilyen napfényem. Az én lelkemnek is virágoznia kell. Barkába kívánczik az is. Még a teher alatt is. Még a gyászban is. Még a mocsárban is virágoznom kell. Húsvéti lélek kell nekem. Ne mondja senki: én már öreg vagyok, öreg gyökér vagyok, nekem már nem lehet tavaszom. Jaj, csak ezt ne mondják! Itt nincs öregség. A lélek nem öregszik. A szent történet, a gyermeki odaadás tavaszt hoz a léleknek. Jól mondja a német: Probieren geht über studieren! Igen, a studieren még csak fogalom. A próbálás már cselekvés. Tavaszt akarok a lelkemben. A penitencia szellemétől megújult friss tavasz-érzést. Milyen megújulás az a léleknek, ha áttisztul minden ízében, és friss tavaszi harmat foglalja el a régi kopott, elhamvadóban lévő lelkiség helyét!

Képzeljék el csak kedves Leányaim, hogy valaki heteken át nem mosakodna. Nem válthatna tiszta ruhát. Ugye a szennytől tapadóvá lenne. És most egyszerre langyos fürdőhöz jut, illatos, tiszta fehérneműt vehet. – Különös tiszta illata van a fehérneműnek. Olyan illata, amely nem hasonlítható semmi más illathoz. Ugye akkor milyen jól érzi magát az ember!? Most a lelkigyakorlatok alatt én is levetem a lelkem szennyöltözetét, és tisztaságot teremtek benne. Itt van a szent böjtidő, előttünk a szenvedő Krisztus. Vele vagyunk napról napra... hív bennünket... vágyódik a lelkünk tisztasága után. Jöjj csak te szomorú édesanya, jöjj, s hozd terhedet. Fogd meg Krisztus kezét... Jöjjetek ti mind, akik elfáradtatok, és akiknek sok volt már az élet súlya, s azt hiszitek, nem győzitek többé. Nem igaz, itt van Krisztus, és vár benneteket.

Valaki majd odavezet titeket ahhoz a Krisztushoz, akit talán egyedül nem találnátok meg. Szent József tavaszi hónapjában vagyunk. Válasszák mindnyájan vezetőül Szent Józsefet. Az ő szerény, rejtőző alakja benne áll ebben a tavaszban, és akar a mi vezetőnk lenni. Földi életében mindig a legbensőbb együttesben élt a nekünk ma is világító Krisztussal.

Olyan volt, mint az Úr Jézus árnyéka. Hűséges, szerény, szótlan. De mindenütt ott volt, ahol kellett. Mindig kéznél, de úgy, hogy soha senki észre nem vette. Mindig készen, hogy

szolgáljon, s ha nem volt rá szükség, félre állott. Akkor emlegeti a Szentírás, amikor segíteni kell, mikor menekülni kell. Mihelyt a Gyermeket és Anyját menteni kell, akkor ott van, és tevékeny. De mikor angyalénektől visszhangozik Betlehem környéke, amikor bölcsek hódolnak a jászol előtt, akkor Józsefről már nincs szó. Hol van hát József? Rejtve, eltűnve, valahol a háttérben. Majd előlép, amikor cselekedni kell. Várja, hogy mikor lesz rá szükség, tartja a mécses, és rejtőzik az ismeretlenségben, a szótlanságban.

Kedves Leányaim! Szólítsuk meg azt a készséges, áldott segítőt. A mi kérésünkre is hallgatni fog, hiszen Krisztusának szolgál vele. Az ő szerepe a Gyermekek szolgálata volt. Így fogja Önöket is kiszolgálni kegyelemmel, ha lélekben gyermekké válnak. Egyszerű, gyermekded lélekkel közeledjenek hozzá. Ő ért a gyermekhez, és tudja, mire van szüksége, hiszen Istengyermekeket nevelt. Odaadó lélekkel simuljanak hozzá, és kérjék a segítségét. És ő segít. Egész biztosan segít. Álljanak bele az ő tavaszába, és kezdjük ezt a lelki gyakorlatot az ő oltalma alatt.

Menjünk vele, mint Balmes a magaslatokra. Szent József tudja, merre van az út. Szívjuk magunkba ott a végtelenség tiszta levegőjét. Szent József tudja, merről jönnek a legtisztább áramlatok. Csupa fiatal, tavaszos lélek legyen itt, akárhány éve annak, hogy él a teste. Hadd kívánozzék barkába valamennyi, hadd csorduljon túl poharán a kegyelem.

Hív bennünket a keresztre feszített, világító Krisztus. Hív, hogy akár szenvedés, akár öröm legyen az életem, mindig feléje kívánozzam, s Hozzá vigyem a terhemet, a gyászomat, az életemet, a lelkemet, és a hitnek egyenesen feléje tekintő szemével nézzek mindig arra, amerről és amerre Krisztus világít. Amen.

Második elmélkedés – Március 15. (délután)

Nekem szükségem van arra, hogy Önök átéljék az elhagyatottságot. El kell gondolniok, hogy egyedül állnak, megfosztva mindentől, kivetközve mindenből. Levette városukat, Pápát, családot, rokonságot, munkakört, gondokat, kultúrát, vágyakat, környezetet, mindent... mindent. Látom magam: csontváz, ruha gyanánt testem van, arcom, szemem, vannak érzékeim, élek, de egyedül, és nincs senkim. Magam vagyok...

De ha nincs is senkim, ha egyedülvalóságom teljes, ha nem tanultam soha semmit, ha néger vagy indián vagyok, ha egész Európa kultúrájából semmit sem tudok, mégis érzem, tudom, hogy van Valakim, aki törődik velem.

Keresnem kell ezt a Valakit. Keresve kell ráakadnom, megéreznem kell Őt a magam teljes egyedülvalóságomban. Rá kell nyitnom arra, hogy nem lehetek egyedül, egymagam. – Nem lehetek elhagyatva. Van Valaki, akivel szent, fölséges viszonyban állok... Ez Ő, a szent Névtelen, akit nem mertek megnevezni a választott nép atyái, akinek nem lehet utolérni a Nagyságát, kifejezhetetlen Fölségét, Jóságát, Szépségét, Hatalmasságát. Én pedig itt állok Vele szemben, amint átélem elhagyatottságomat minden és mindenki nélkül. Állok Vele szemben, és megsejtem, hogy Ő az egyetlen, aki Van.

Elhagyatottság. Ennek eleven példája volt a szegény Herminka, akinek történetét elbeszélem most. Levelet kaptam, abban volt leírva. Egy vidéki, felvidéki asszony írta nekem, és kérte, hogy misézzek Herminkáért, egy szegény elhagyatott leányért.

Ezt írja a jó asszony:

„Tíz éves voltam, amikor Herminka nálunk szolgált. Tenyeres-talpas tót cselédlány volt. Egyszer anyám észrevette, hogy Herminka beteg, lázas, komoly baja van. Azt mondta neki: Szedd össze a cókókodat, és menj! Herminka elsírta magát. «Nekem senkim sincs, maguknál szolgáltam egész életemben, ha elküld, hova menjek?» Hiába könyörgött, mennie kellett. Teplic akkor még kicsi volt. Nem volt benne pap, orvos, bíró, jegyző, tanító, nem volt posta, nem volt kórház, mindössze csak néhány ház volt.

Hova ment Herminka? Elvánszorgott az első pajtáig, tovább nem bírt menni. Itt húzta meg magát, és csakugyan nagy beteg lett, foltos himlőt kapott. Ki segít rajta? Volt valaki, aki a halottakat eltemette, a sírásó, Teplic egyetlen szociális embere. Ez a pajta repedésein keresztül meglátta Herminkát, és a résen át adogatott be neki kenyeret, vizet.

Nemsokára meghalt Herminka. A sírásó eljött hozzánk, kért egy rossz lepedőt, amibe Herminkát eltemetheti. Ebbe csavarta bele a leányt, és eltemette. Nem tudom elfelejteni. Megkérem a püspök urat, imádkozzék, misézzon Herminkáért. Olyan szegény volt, olyan elhagyatott.”

Elmondtam fehérvári híveimnek is, megkértem őket, hogy imádkozzanak érte. Nem régen jött hozzám egy nénike, és azt mondja: nem tudja elfelejteni Herminkát, mióta hallotta tőlem a sorsát. Mit nem tud elfelejteni? – kérdeztem. „Azt, hogy olyan egyedül volt, nem volt senkije. Mit érezhetett egészen egyedül?”

Kedves Leányaim, gondoljanak az ilyen elhagyatott, szegény lelkekre, gondoljanak Herminkára, én is sokszor megemlékezem róla szentmiséimben.

Ez az az elhagyatottság, amelyben a léleknek szembe kell kerülnie Istenével. Ő és a Végtelen. Isten és én. Egyedül az elhagyatott az Isten előtt. Ez az elhagyatottság kell nekem arra, hogy a valóság igaz színeiben álljak Isten előtt.

Ebben az együttesben Isten vonzza a lelket. Közvetlen, belső viszonya van vele. Más ez, mint a jegyes viszonya férjéhez, más, mint a gyermek viszonya anyjához, más, mint magyarnak szülőföldjéhez. Lehet megnehezített, elrontott életem, lehetek színig elkeseredéssel, lehet bennem lelki sötétség, szárazság, üresség, és bármi legyen is, egyetlen

egy dolog nélkülözhetetlen nekünk, hogy azzal a Valakivel, aki minden elhagyatottságot megoszt, aki által soha egyedül nem lehetek, azzal kapcsolatban, és jó kapcsolatban legyek. Nekem közöm van hozzá. Ezt a méltóságot kell fogadnom. Nem lehetek nélküle, és nem tehetek a benső és megszűnni nem tudó függés nélkül.

Isten. Ki Ő? Mózesnek mondja: „Én vagyok, aki vagyok.” VAN! Végtelen és határtalan létezés. A Lét maga. VAN. Nem volt, és nem lesz, hanem van. Örök JELEN. A teljesség maga. A VAN vagyok, aki egyetlenül van, a nagy egyetlen, akivel nincs párhuzam, akihez nincs hasonló, aki egyedül maga a LÉT.

Emberlélek. Ki vagy te? Ember vagyok, nem állat, nem tárgy, nem csillag, nem virág, nem kankalin és nem muskátli. Csupa „nem”. Kicsiség sorsa: semmiség, semmi. A porszemnél is kisebb. És nekem, a morzsának, hogyan van közöm Hozzá? Milyen Himalája-súlyú gondolat! De él a bizonyosság, hogy a kapcsolat megvan. Selyem, drót, pókháló, mindegy, a kapcsolat van és el nem pusztítható.

Súlyom nincs az egyetemességben, semmiséges semmi vagyok, morzsányi morzsa vagyok, de nekem viszonyom van az Istenhez. Ez az a fölséges tudat, melyet nem lehet az emberben végleg elnyomni, nem szabad letaposni. „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja?” Ez Jézus szava, és azt jelenti, hogy a lelkem többet ér, mint az egész világ, és ennek sorsa Isten-kapcsolatommal együtt él és pusztul. Ez mindenem, és ezzel kell élnem és hálnom.

Tudom, ki vagyok Hozzá képest, de isteni ihletés, vérének drága kincse van a lelkemen. Jegyese vagyok. Én ebben a tudatban imádom Őt odaadással, hódolattal; egyszerűen, mint az a Bretagne-i parasztasszony, mint a templom kapujában olvasóját morzsoló anyóka. Hívő ésszel vagyok az övé. Nem vitatkozom, nem tépelődöm, átadom magamat Neki, mert meghódított, rabbá tett, megigézett. Én a Te igézeted, átadott médiumod vagyok. Letérdelek, és önfeledten átadom Neked egész magamat. „Tudom, hogy kinek hittem.”

Hiszem őt eszemmel is. Hiszem az isteni mérték szerint. Isteni mérték a Madonna-arc szépsége, a beethoveni szimfónia harmóniája, az erdőzúgás fensége és a szentmise titokzatos légköre. Ez mind isteni mérték. Mindennek a szépségnek pedig Te vagy a teljessége, a végleges, a tökéletes megvalósulása, és minden harmónia Benned megpihen és kielégül.

Akaratomat átadom a Te isteni mértékednek, melyet a Parancsolatokban reám borítottál. Megformálom az életemet akaratom szerint. Vigyázok, hogy a bűn penészflórája meg ne fertőzzön. Tudom, hogy hitemet Te adtad, ez a Te örökséged, Anyaszentegyház. Nagy folyam, mely Krisztusban ered. Átmegy erdőn, sivatagon, posványon, mindegy. Ezen a folyamon megy a hajó. Én azon vagyok, és mentve minden veszedelemtől, míg el nem hagyom.

Mi az élet? Az isteni mérték átplántálása az emberbe. Ez az élet tartalma. Lehet így céltalan életről beszélni? Hányszor hallom ezt: az én életemnek már nincsen célja. Hogyan, testvérem? Nincs célod? Kérdezheted-e, hogy mi a célod, mikor Istened van? És ha minden földi célod kimerült, nem maradt meg neked az egyetlen, a legfontosabb, az, hogy közeledj Feléje határtalanul, és karjaiba szállj az utolsó napodon? Lehet így sivár, tartalmatlan élet?

Arról nem tehetek, hogy nem vagyok művész, nem vagyok költő, nem vagyok író. Ehhez külön adottság, külön tehetség kell. Ezek a tehetségek nincsenek meg bennem. De van egy „tehetségem”, és ez az akaratom. Ezt az akaratom beállíthatom az isteni mérték szolgálatába, és elkezdhetem vele formálni a lelkemet. Ezzel az akarattal Isten mértéke szerint műremekké formálhatom a lelkemet. Ez az életnek művészete, – ez a művészet mindegyikünknek rendelkezésére áll. Önmagam formálom Isten számára. Isten örömevé akarok lenni. Ez a munka elodázhatatlanul megtermi bennem az örömet. Az én örömet. Ez az öröm az Isten jóváhagyása bennem. Isten öröme bennem.

Akarhatok ennél szebbet? Tehetek ennél többet? Mi más ez, mint akaratommal beleegyeznem, hogy Isten mértéke dolgozzék rajtam, és kialakítsa bennem azt, aminek engem öröktől fogva szánt ezen a földön és az örökkévalóságban.

Ezen az úton találom meg az igazságot. Ha így cselekszem, már meg is találtam, nem kell többé keresnem. „Mi az igazság?” – kérdezte Pilátus Jézustól, és Jézus hallgatott. Mert nem volt kész a lélek a befogadásra. Ha a mi lelkünk kész, akaratunk be van állítva az igazságra, Jézus nem hallgatással válaszol nekünk. Aki őszintén keresi az igazságot, annak Jézus megmutatja...

Zola nem kereste. Elment egy lourdes-i orvoshoz, s adatokat kért tőle azzal, hogy regényt akar írni Lourdes-ről. Az orvos iratait rendelkezésére bocsátotta. Később ámulattal olvasta az elkészült regényben, hogy Zola az irataival teljesen ellentétes dolgokat írt. Kérdést intézett hozzá. „De Zola úr, hogyan lehetséges, hogy Ön ezeket írta az én irataim alapján. Hiszen regényében épp az ellenkezőjét állítja, mint ami az iratokban van. Ez nem igazság!” – Mire Zola cinikusan felkacagott: „Mi az igazság!? Törődöm is én az igazsággal! Nekem nem igazság kell, nekem az az érdekem, hogy a regényből minél több példány keljen el.” Ilyen lélek is van. Az ilyen lélek lehet író, művész, de soha önmagából nem alakít műremeket Isten számára. És akkor hasztalan volt író vagy művész. A legnagyobb műalkotást, melynek sikerén örökkévalósága múlik, elmulasztotta.

Erre a lélekalakításra intette Szókratészt az őt állandóan kísérő „daimonjának” hangja. Ez a bölcs állandóan azt hallotta: „Csinálj muzsikát, csinálj muzsikát”. De ő nem volt muzsikus. Próbált verset írni, nem sikerült. Csak tovább csengett fülében a daimon hangja: „csinálj muzsikát”. Lassan megértette: az életéből csináljon muzsikát. Kitermelni az életből azt, amit a muzsika a hangokból teremt: a mértéket, a harmóniát, az arányosságot, a szépséget. Szókratész megtette, erkölcsi meggyőzéséhez hűséges volt a haláláig.

Én is ezt mondom Önöknek: Leányom, csinálj muzsikát! Csinálj muzsikát az életedből. Jó szellemed leszek, csinálj muzsikát!

Rendezett élet, isteni mértékre szabott élet, nagy akarások, nagy lendületek, s benn mindenütt az a biztos öntudat, hogy Istennek szolgálok a szívszakadásig! Tudom, hogy az övé vagyok, és tudom, hogy csak akkor leszek igazán önmagamé, ha az övé vagyok. És ha az övé vagyok, akkor minden akaratom, minden tettem az Övé. Akkor a napnak ezer apró gondja, semmiségnek látszó tennivalója, a tanítás, a főzés, a varrás, a takarítás, a legkisebb házi gond, az élet ezer apró kelléke ebben az egységes szándékban mind egyetlen muzsikás harmóniába olvad. Akkor Istenhez szóló ének lesz a napjaimból, és utolsó napomon majd nyugodtan tehetem le életem szimfóniáját az Úr irgalmas kezeibe. Amen.

Harmadik elmélkedés – Március 15. (este)

Az előbbi meditációban arról beszéltünk, hogy életünkben muzsikát kell csinálnunk. Mit jelent ez? Azt, hogy egész belső életünket egybe kell hangolnunk az Úrral. Harmonikusan bele kell kapcsolódnunk. Vele egybe kell lennünk életünk minden pillanatában, minden mozdulatában. Ha ez az egység megvan, akkor az egész lélek egységesen harmonikus, nincs benne sehol semmi zavaró. Ez a harmónia biztosságot ad, szilárdan állunk, bátran cselekszünk, határozottan választunk, nincs bennünk habozás, kételkedés, nincs bennünk a tanácsalanságnak még az árnya sem. Érezzük az útnak, a célnak biztosságát: tudok állni, lépni, élni. Ezt jelenti egybehangelődni az Úrral.

Úgy képzelem én el ezt a biztosságot, mint ahogyan a Föld vonzóerejére jól beegyensúlyozott izmokkal biztosan állok, nem imbolygok, nem támoalgok, nem tanácsalankodom és nem habozok. Lépek biztossággal, nem félek, hogy elesem, hogy az útból kidülök, mert a Föld középpontjába futó erők egyensúlyban tartanak engem.

Hatalmas, legyőzhetetlen erő hat ránk folytonosan a Föld mélyéből, és e hatalmas vonzóerő nélkül egyensúlytalan helyzet volna itt a Földön. Elképzelhetetlen lenne e nélkül az, amit oly természetesnek érzünk és mondunk, vagyis az egyensúly. Testemet a maga teljes anyagságával magához húzza a Föld, mely a világűrben csak egy porszem, de nekünk óriási égitest. A belőle kiáradó vonzás, erő tart engemet. Ez megtanítja izomzatomat, hogy bánni tudjak vele, hogy az én akart mozgásaim mind a gravitációval folyó eszme-cserék legyenek, az akció-reakció newtoni törvénye szerint. Izomerőm kihívásaira a gravitáció válaszol, és megfordítva: izomerőm válaszol a gravitáció hatásaira. Ez a hatáscsere alkotja mozgásaim törvényét. Ez egyensúlyom forrása.

De ilyen egyensúlynak nemcsak a fizikai életben, hanem a lelkiéletben is kell lennie. Ez az egyensúly dönti el lelkem sorsát, ugyanúgy, mint a gravitációval történő hatáscserén dől el testem sorsa. Mert ha esztelenül kezdek dolgozni a gravitációval szemben, testemet porrá zúzhatom, megsemmisíthetem. Lelkemnek is megvan a maga gravitációja, de ez nem lefelé irányul, hanem felfelé. A lelkem erővonalai belefutnak Isten végtelenségébe. Isten a lelkem számára az a vonzó középpont, ami testem számára a Föld.

Kedves Leányaim, Önök nemcsak a Föld középpontjába gravitálnak, hanem van a lelküknek is gravitációja, ami már inkább levitáció, azaz nem leszállás, hanem felemelkedés. Az Önök lelke Isten felé húz. Odahúz éppen olyan kiszakíthatatlanul, mint ahogy a testük ide van kapcsolva ehhez a planétához, melyen élni és halni kell. Ez a vonzás nem szűnik meg soha, még akkor sem, ha ellene dolgozunk azzal a veszedelmes erővel, melyet akaratszabadságnak nevezünk. A lelkeket a magasságok vonzzák felfelé. Engem megfog, átölel, magához ragad a magasságok ereje, és be akar tölteni a maga harmóniájával. Győzni akar bennem, és be akar tölteni engem a maga Végtelenségével. Így állok én itt e két hatalmas vonzás között a Földön, erővonalaim a Föld legmélyéből futnak a végtelen magasságok Istene felé. Belefutnak egyenesen az Ő határtalan valóságába. Ez teremti meg a lelkem egyensúlyát.

Jaj de nagyon fontos ez! Istenbe kapcsolódnunk, Vele egy erővonalba állni, élni! Akarom kell azt, és hogy megmaradjak ebben az akarásban. Ha valaki vétkezik, kiszakítja magát ebből az erővonalból. Vajon ki tudja szakítani? Csak szeretné! De épp úgy nem tudja, mint ahogy nem tudja kiszakítani magát a gravitáció vonzásából. Ha vétkezik is, ha el is fordul a leghatalmasabb erőforrástól, ki nem vonhatja magát, mert minden Isten erővonalába van beállítva. Aki vétkekben él, megkísérli, hogy kiszakadjon az isteni vonzásból. Ezek a kísérletek a lélek romlását okozzák.

Nem kísérlem meg ezt a kiszakadást. Elválaszthatatlan vagyok Tőle, de ezt akarnom is kell. Csak akkor élek, ha ezt akarom. Ez a lelkem sorsának eldöntője. Benne vagyok, Benne maradok, semmi nincsen Nélküle. Még maga a pokol népe sem szabadul ebből a megkötöttségéből. De annak a léleknek, aki odajut, Isten a börtönének láncja lesz. Az üdvözültek számára ez a vonzás ölelő kar, a kárhozottak számára örök ostor.

Ha valakit átjár ez a gondolat, annak a szíve eltelik mélységes tisztelettel Isten iránt, – és tisztelettel önmaga iránt. A legmélyebb alázatban is tisztelem önmagam, mert Istenbe tartozom, mert bele vagyok kapcsolódva, és annak a végtelen erőternek részese vagyok, mely Istenből árad a lét minden határáig. Részese vagyok annak a végtelenségnek, mely Istenben engem magába ölel, és amelynek egy porszeme vagyok ugyan, de élő és öröklétre hivatott porszeme. Kedves Leányaim, tiszteljék önmagukat! Becsüljék nagyra! Mondják el magukban sokszor: én tisztelem az én lelkemet.

Legyen ez a tisztelet egész életüknek irányítója. Ez a tisztelet nem engedi majd, hogy a lelket veszendőbe hagyják menni. Ez a tisztelet forrása is, eredménye is annak, hogy Istenbe vagyok fűzve, olvasztva, és nem léphetek ki belőle, mert „Benne élünk, mozgunk és vagyunk”. Van hol megtanulnom ezt a tiszteletet. Az Egyház e tiszteletnek nagy iskolája, megtanít egyre közelebb és közelebb jutni Istenhez. És megtanít arra, hogy tisztelettel nézzem az Urat, és benne magamat.

Akit tisztelettel nézek, ahhoz nekem közöm van. Már maga a tisztelet nagy erőforrás, mert odavon, magához köt. Tisztelettel nézek egy jóságos arcot, és már kapcsolatot jelent. És ez az arc mond is nekem valamit. Nem lehet rám nézve közömbös. Beszél hozzám szavak nélkül is, egyszerűen az iránta érzett tiszteletemen át. Így tisztelem a szépséget mindenben, s ha tisztelem, beszél hozzám az a szép festmény, az a költemény, az a kis kankalin, ibolya, beszél a maga gyermeki egyszerűségével is.

A tisztelet gyermeke a szeretet. Az a szeretet, mely nem tiszteletből született, nem igazi szeretet. A tiszteletből sarjadó szeretet látóvá teszi az embert, megnyitja szemeit, hallóvá teszi, megnyitja füleit. A szeretet az a nagy mester, aki megszólal: Effeta! – és megnyílt előttünk az élet ezer titka, szépsége, mélysége.

Akiben nincs szeretet, az nem lát. Az ökörnek a virág nem mond semmit. A virágos réten csak színfoltokat lát, keresztülgázol rajta, s legfeljebb itt-ott lekanyarít belőle valamit a nyelvével. Mert az ökör nem tud tisztelni. A mai világnak is az a legnagyobb bűne, hogy nem tud tisztelni. Szinte a levegőben van már az infekciója a tiszteletlenségnek. És jaj nekünk, ha nem tudunk olyan nemzedéket nevelni, amely megismeri és magáévá teszi a tiszteletet, amely majd tudja, hogy más az Isten háza, mint a mulatóhely, – amelyik majd tudja, hogy vannak pillanatok, amikor hallgatni kell, mikor valami felsőbb akarattól valamit elfogadni kell, – a magasabbrendűség iránt való bizalommal kell közeledni, és a tanulni-akarás nemes szándékával kell szemet, fület, lelket nyitni a tanítás előtt.

Kedves Leányaim, Önök próbáljanak, akarjanak tisztelni! Nézzék, ha valaki azért menne a múzeumba vagy egy képcsarnokba, hogy ott mindent lekritizáljon, az bizonyára üres lélekkel távoznék el onnét. Aki mindent lebecsül, és nem találja meg a dolgokban a becsülni valót, annak a lelke üres marad, mert nem tudja, hogyan lehet kapni, hogyan lehet elfogadni, hogyan lehet mindezekkel gazdagodni. Azért nem, mert fölényeskedik, és nem keresi az értéket, hanem az értéktelent. Mindenben együtt van a kettő. De vannak lelkek, egyenesen arra beállítva, hogy megeljék a rosszallnivalót. Keressük inkább mindenben azt, amiből értéket meríthetünk! Kövessük egyházunk útmutatását a tisztelet gyakorlásában! Ezer és ezer alkalmat ad a lelkünk a nemes hajlamának megnyilatkozására. Szentmisén vagyok. Tisztelet. Evangéliumot olvasnak, felállok. Tisztelet. Leborulok az oltáron megjelent Úr előtt. Tisztelet. Alázattal közeledem az oltárhoz, hogy magamhoz vegyem az Urat, és magamat átadom Neki. Érzem, hogy Királyom előtt állok. Hallgatok, szótlánul várom, hogy szóljon hozzám.

Uram, szólj, mert hallja a Te szolgád. Tisztelet... Ugye ismerik Önök is azt a mondást: Ha a király elé lépsz, némulj el!

Kedves Leányaim, mindig a legnagyobb tisztelettel lépjenek az oltár elé. Gondoljanak rá, ki van ott, és ki elé lépnek. Nem földi király, hanem a mindenség királya elé! Hajtsanak térdet mély hódolattal! Szokják meg, hogy mindig így hajtsanak térdet. Így, ahogy most megmutatom Önöknek:

(Itt most Püspök atyánk felállt helyéről, mély tisztelettel, szép egyenes testtartással térdet hajtott. Ezzel olyan emlékeztetőt hagyott nekünk, amit elfelejteni nem lehet soha, és előttünk fog állni valahányszor az oltár elé lépünk. Hála neki érte!)

Ez az a közösség, melyet a bensőséges hódolat megteremt bennem az én Istenemmel szemben.

A tisztelet egyik forrása az ámulat. A csodálkozás. Csodálkozás az én Uram és Istenem hatalmán, fönségén, végtelenségén. Csodálkozom rajta, és csodálom Őt. Ez mélyíti elgondolásomat róla.

Arisztotelész azt mondta, hogy minden gondolatmélység csodálkozással kezdődik. Filozófus abból lesz, aki a mindenségen csodálkozik. Aki csodálkozni tud azon, amin senki sem csodálkozik. Admirari. Ez a nagy szent csodálkozás a tiszteletnek ábécéje.

Ha bennem ez a csodálkozó nagy tisztelet él, akkor már nem kell keresnem a második kötelességemet. Ez a hűség. Tiszteletem arra tanít, hogy mindig és minden vonalon híven tudjam, hogy Isten mellett ki kell tartanom! Isten énnekem Atyám. Titokzatos, megfoghatatlan módon Atyám. Nem értem, nem ismerem egészen, de fogom a kezét. Ezt a kezét maga az evangélium nyújtja nekem. Az evangélium legyőzi a világot!

Nem állítom, hogy ez mindig szembeszökően nyilvánul meg. Nem mindig értem a Gondviselés győzedelmes vonalait. Önök is bizonyosan úgy vannak ezzel, mint én.

A legnagyobb nehézséget a Gondviselés hite okozza. Sokszor, nagyon sokszor nem látom, hogy miért kellett ennek gondviselésszerűleg így végbemenni. Miért? Nem látom át annak a csodálatos hálózatnak minden szálát, melyek eseményt eseményhez kötnek, melyek bennünket egymáshoz kötnek, melyek megértetnék velem a tényeknek sokszor egészen érthetetlen kuszálódását.

Például ott van a gyönyörű májusi vetés. Mennyit ígér. A virágzó fák, majd ha beérik Istenem – mennyi tervezgetés! És jön egy éjszakai fagy, jön egy jégverés. Oda van minden! Miért? Miért?... Haldoklik egy sokgyermekes anya. Gyermekes zokognak. Nem, a Gondviselés ezt nem engedheti! Önök is, én is, mi meggyógyítanánk ezt az anyát. És az anya meghal. Miért? Miért?

Tisztelet. Leborulok és mondom: Nem értem Uram, a Te Gondviselésedet, de értetlenül is imádom. Atyám vagy. Jót akarsz nekem. Hiszek a szeretetedben és a hatalmadban. Sötétségben állok, megdermedek, reszketek hatalmad erejétől, de hiszek és szeretlek. Így imádkozom: Mi Atyánk!

Az ószövetségi szentírásban szó van Dánielről és három társáról. Nem áldoztak a bálványoknak. Hívatja őket a király. „Hétszer melegebbre fűtettem a kemencét, és titeket abba vettetek, ha nem áldoztok.” Dániel így válaszolt: „Hogy mi a tűzben elégünk vagy sem, megvéd-e az Isten vagy nem, az az Ő dolga. De hogy én az Istent meg nem bántom, s neked nem engedelmeskedem, azt tudom! Te csak fűttesd be a kemencét hétszer melegebbre. Én is teszem a kötelességemet.” Ez bizalom. Elég-e vagy nem, megvéd-e Isten vagy nem, az mellékes. Az az Ő dolga. Az én dolgom az, hogy ne vétkezzem.

Nézzünk most magunkba. Van nekünk ennyi hitünk? Van bennünk ennyi ráhagyatkozás Istenre? Megsegít, vagy nem, azt nem tudom, de én nem vétkezem! Ezek a legnagyobb tettek a lelkiéletben. Ugyanígy meghat engem Lajos francia király példája is. Ennek a szent

királynak igen fáj, hogy Krisztus sírja még mindig nem a keresztények kezében van. Mindig úgy érezte, hogy itt valami nagy hanyagság történt. Isten nem nézheti jó szemmel ezt a nagy nemtörődömséget. A Szentföldet vissza kell foglalni.

Sereget gyűjt. Elindul. Meg is érkezik, és ott nem az ellenség, nem a hitetlenség, hanem a pestis teszi tönkre a seregét! „Istenem, hát én a Te földedért fogtam fegyvert, és Te teszed tönkre a seregemet?” Így érezhetett: „Istenem, Neked akartam szolgálni. Nézd itt a kardom, a Te földed védelmére élesítettem”... – így imádkozik, és közben maga is megkapja a pestist. Hüvelyébe vágja a kardját. „Itt a kardom, Uram, Nem kell? Legyen, amint Te akarod!” Ó, ennek a kardnak hüvelybe vágása több mint a mártíromság! Jót akartam, és íme maga a Gondviselés gördít akadályt elé. Ilyen lélekkel élni annyi, mint előkészíteni az életszentséget.

Így éljenek, kedves Leányaim! Mondják csak minden elénk tornyosuló nehézség után: Íme az Úr szolgálóleánya. A Te akaratod a legfontosabb. Uram, én így is bízom Benned. Nem értem szándékaidat, és így is tudom, hogy érettem szándékoltad azokat. Nem a mi gondolataink szerint van a világ, az élet berendezve. Másrendű elgondolások, másrendű akarat munkája a világ. Nem a mi rövidlátó elménk szerint jár a mindenség végtelen órája. Hallgass és szolgálj! Lajos kardja, amint hüvelyébe visszahull, nagyobbat cselekszik, mintha halottat támasztott volna fel! Mert az emberi akarat és lélek teljes önátadása Istennek.

Ha betegség gyötör, ne lázdj: Uram, én így is bízom Benned. Ha elszomorít szeretteid elvesztése, ne bizalmatlankodjál. Uram, tudom, hogy ezzel is jót akartál.

Sirasd meg kedves halottaidat, hiszen a gyászban is ott van az erény. De mondd hozzá: Uram, én így is bízom Benned! Mondd újra, meg újra: Mi Atyánk!

Uram, adjál nekem ilyen hitet, ilyen bizalmat! A gyermek bizalma, a szolga bizalma, a teremtmény bizalma ez. Megsegít vagy nem, az mindegy. Én teszem a kötelességemet. Tudom, hogy szeretsz Atyám, s tudom, hogy Tied vagyok. Kicsiny emberi lelkem morzsáiból dómot építek a Te tiszteletedre. Amen.

Negyedik elmélkedés – Március 16. (délután)

„Úgy szeretete Isten a világot, ...” – tudjuk a folytatást – „hogy egyszülött Fiát adta érte.” Sokat mond ez, végtelen sokat mond, és mégis feltehetném a kérdést: Miért jött Jézus? Mit akart a földön? Isten dicsőségét akarta növelni? Mit keresett? Mi volt a legmélyebb oka Krisztus eljövételének?

Lelket keresett. Krisztus egyetlen szándéka a lélek. Egyedül Ő tudja, mit ér a lélek, egyedül Ő ismeri az Atya által az emberbe helyezett végtelen értéket, és eljövételével, életével, halálával felméri ezt az értéket. Önmagát adja érte. Ez a természetfölötti mérték, amellyel a földre szállott Isten mérlegén megadatik az emberi lélek értéke. Megéri, hogy Isten emberformába öltözködjék avégből, hogy meghalhasson érte! Ez az Evangéliumnak óriási híradása az emberi lélek határtalan értékéről.

Érezem át ezt a valóságot! Érezem át, hogy csodás tünemény, lélek vagyok, LÉLEK! Mi az? Isten az embert úgy alkotta meg, hogy az élettelen-lélektelen anyagot átszellemesítő valóságot gondolt el, és akaratával azt az anyaggal egybeforrasztotta. Ebben az együttesben valóban Isten „csodája” vagyok! Nézek erre a csodára, melynek én is egyik megvalósulása vagyok.

Egymásra szerelt emeletkből állok, ha jól megnézem magamat: 1. emelet: vér, csont, izom; 2. emelet: idegrendszer, végtelen finom szerkezete sejteknek és fonalaknak, titokzatos működéssel; 3. emelet: szellemi élet, eszmélés, öntudat. Lélek, mely már nem agyag, és nincs a földhöz kötve. Ezen a három emeleten játszódik életünk, ezeknek a bonyolult anyagi és szellemi szerkezeteknek szakadatlan együttműködése révén.

Isten fölségének folytonos és beláthatatlan játéka ez. Készített az Úr egy csodálatos egészet, egyesített két egészen ellentétes valóságot, és abban örök értéket helyezett el. Testvérem, ne feledd el, hogy végtelen érték lakik benned: lelked van! Nézzek magamra és mondjam: Én végtelen érték vagyok, engem az Úr alkotott, és tett olyan értéké, melyért eljött a földre meghalni Isten Fia. Lelket lehelt belém fogamzásom pillanatában, és elhelyezte ezt a lelket ebben az agyagi hajlékban, melyet testemnek neveznek. Végtelen értéket tett e hajlékba. Ezt nekem hinnem kell!

Hinnem kell, hogy a lélek, melyet „enyémnek” mondok, Isten alkotta házban, a testemben lakik, és hogy állandóan Isten verőfényében áll! Istenből pattant ki, Belőle való, és Hozzá hasonlít. Erre a lélekre az Úr állandóan figyel. Egy percre se fordul másfelé, mindig annyira figyel rám, mintha egyedül én volnék a figyelni valója. Azért figyel engem, mert végtelen értéket tett belém, és ez a végtelenség Belőle való. Mindig lát, hall, érez és tud engem.

Érthetem ezt? Felérem emberi elmémrel, mit jelent ez: örökké Isten szeme előtt lenni; és Belőle fakadt végtelen értéket hordozni? Annyira, amennyire érthetném a színdarabot, melyre lehúzzák a függönyt, és én csak a színpadon mozgó lábait látom. Ez a titok ilyen színpad. A függöny le van húzva, és én csak a mozgó lábakat látom. Élvezhetem ekkor a tragédia fönségét, az előadás magasztos szépségét? Nem. Ha egyebet nem látok a darabból, mint mozgó lábakat. Ennyi értésünk van lelkünk végtelen értékéről. De ezt az értéket messze pótolja és kiegészíti a hit ereje! Hiszem, Uram, hiszem, hogy végtelen értéket adottál lelkembe!

Minden kicsiny, minden eltörpül amellet, hogy én végtelen érték vagyok. Eltörpül a kultúra, a világ, a kereszt, a föld minden szépségével és hatalmával, és más, szebb, örök világoknak vagyok várományosa. Itt valóban teljesebbé megy a marxi szó: mindenkinek egyforma joga van mindenhez! Ez a jogegyenlőség volt a kereszténység nagy varázsszava. Mindenkinek egyforma joga van arra a világra, amelybe a lélek vezet, amelyben a lélek értéke az egyetlen fontos és megfellebbezhetetlen valóság.

Ez a gondolat alakította át a világot. Ettől lett jobb az emberiség. A keresztény rabszolgákat ez élesztette lelkiéletre a római időkben. Ez a gondolat, mint kovász, erjedésbe hozta a világot. Nem lázad, és nem forradalmaz, de teremt új világot. Nem szabadítja fel a rabszolgát, de megérteti vele, hogy lelke végtelen érték. Szent Pál írja ezt a korinthosziakhoz intézett levélben: „Ha valaki rabszolga, ne akarjon felszabadulni, mert aki Krisztus szabadosa, azt rabszolgaság ne bántsa. Mit használ, ha felszabadulsz, és lelkedben rabszolga maradsz?!”

Ha idetennék Önök elé egy papírlapot, és azon írva állana: Végtelen érték vagyok! – alá mernék-e írni? Én, Prohászka Ottokár, alá merném írni, hogy végtelen érték vagyok. Nem mernék?! Pedig ez Evangélium, és kell, hogy ez a gondolat a vérembe átmenjen!

Isten ideküldte Fiát, az Úr Jézus Krisztust. Rám nézett az Úr, és szerelmes lett belém. Énekelni, zengeni kezdte az Ő szerelmes dalait. Parabolák ezek, és nincs ezeknél szebb szerelmi dal a földön. Mind a lélekhez szól, és a lélekről szól. Jézus a lélek szerelmese. Ezek a dalok a krisztusi líra megnyilatkozásai, mi ezekhez képest Petőfi, Himfy szerelmes éneke?! Vagy a provence-i dalok?! Krisztus mikor a léleknek énekel, nekem énekel. Elmondja, hogy a lélek Néki drágagyöngy, el van ásva, de aki megtalálja, mindenét eladja érte. Ki találja meg? Ki veheti meg azt a szántóföldet, ahol a drágagyöngy el van rejtve? Egyedül Krisztus. Eladta mindenét, odaadta szép, ifjú férfiületét, istenemberi jövődjét, erejét, szépségét, és megvette a szántóföldet, ahol a drága kincs, a titokzatos gyöngy, a LÉLEK van elásva. Így lettem Krisztus drágagyöngye, Margaritája, melyért érdemes volt mindenét odaadnia. Van Önök között Margit? Mi is mind Margitok lettünk Krisztus által, és Krisztus kezében, drágagyöngyök, végtelen értékek! Ezt jelenti az, hogy Krisztus szereti a lelket. Ezért a gondolatért van lelki magány. Ez a gondolat az, ami beállít engem a magam teljes átalakítására.

Mivé legyek? Mivé alakítsam magam? A lelkem Krisztus drágagyöngye. Akkor nem lehetek rosszindulatú, alávaló, hitetlen, nem lehetek erkölcsi nyomorék! Minden ilyen lehetőség ellen felforr, fellázad a vérem. Ez az igazi rebellió! Forradalmat kell magamban szítanom minden hitványság, minden gonoszság ellen! Ha Isten megbecsül engem, nem lehetek hitvány lázadó. Ha Isten sokra tart engem, ha kincse vagyok, nem lehetek házasságtörő. Ha Isten szeretettel vár engem, nem mulaszthatom el a vasárnapi templomomat. Leküzdöm lustaságomat, s mikor meghallom a harangot, tudom, hogy Isten szól. Letiprom magamban az ellenkezést az erkölcs parancsaival szemben minden vonalon. Helyt állok annak, hogy Krisztus kincse, drágagyöngye vagyok.

Newmann kardinális, aki anglikán volt, és hosszú benső harcok és mélységes tanulmányok után vált katolikussá, azt mondta megtérése után: „sohasem vétkeztem a világosság ellen, – habár magam is sokáig sötétségben voltam.”

Drága ember! Nem vétkezett a világosság ellen. Nem zárta le szemét a fény előtt, belenézett, és meglátta az igazságot. Sötétségben volt, de a világosság jöttére nyílt tekintettel válaszolt. Lelkeim, érezzék át ezt a nagy szót, és próbáljanak meg ezentúl úgy élni, hogy mostantól fogva elmondhassák: nem vétkeztem a világosság ellen. Istenem, ha én elmondhatnám ezt! Mennyire szép lélek az, aki nem vétkezik a világosság, a harmónia, a szépség ellen!

Véteni a világosság ellen. Valaki fél a fénytől, és bosszút forral a napsugár ellen. Úgy bosszulja meg magát, hogy kiszúrja saját szemét. Valaki fél a harmóniától, és bosszút áll a zenén: összetöri a hangszert. Ilyen minden vétek a világosság ellen! Minden bosszú a fény ellen! Ezek a vétségek legérzékenyebben magának a vétkezőnek ártanak. Legtöbbször senki másnak. Van ennél szerencsétlenebb?

Nem, ezentúl nem vétek a világosság ellen! Nem szúrom ki saját szememet! Nem, ezentúl nem vétek a szépség, a harmónia ellen, nem öntök ólmot a fülembe! Látni akarom Isten

fényét, hallani akarom Isten szavát! Uram, Jézus, vigyázz a lépteimre, ne engedj lezuhannom a piedesztálról, melyre fölemeltél!

Járjon át bennünket ez a gondolat! Az én világosságom Krisztus. Belefénylik az életembe, és fénycsóvjája legjobban rávilágít arra, én az Ő kincse, drágagyöngye vagyok. Ez a tudat dallá válik bennem. Ez a tudomás elevenné teszi számomra a parabolákat, gazdag, színes valóság mind, mindegyik egy-egy értékelés Krisztustól az én lelkemről. Ezeket a dalokat együtt kell énekelnem Vele. Hallom a hangját, és mellette az én halk, erőtlen, kis kíséretemet, talán csak sóhajtások szavak nélkül. De Vele énekelek. És ha egy ritmusban vagyok Vele, akkor létté válik bennem az egész Evangélium. Ne úgy nézzék azt a szentírást, mint ahogy iskolai emlékeiből a lelkükben maradt! Ma oly sokan nem veszik komolyan az Evangéliumot! Ki akar szerinte cselekedni? Elég látnia, hogy embertársai közül ez sem teszi, az sem teszi, miért tegye ő? Ez nem hiszi, az nem hiszi, miért higgye ő? Így mindig kevesebb marad az emberéletekben az evangéliumból, elmorzsolódik, mert élettelen, és nem mozdítja, fűti a lelket. Ebből a szétmorzsolódásból keletkezett a protestantizmusban vagy 400 különböző szekta, valóságos dokumentumául annak, hogy mennyire szükség van a katolikus egységre és egyetemességre!

Nem értik az Evangéliumot, azért nem tetszik. Átélés kellene ide, közvetlen megélése azoknak a nagy valóságoknak, amelyek az Evangélium talaján fakadnak. A lélekben kell az Evangéliumnak valósággá válni. Egy sosem látott déligyümölcsről magyarázhatják nekem, milyen íze van, hasonlíthatják ehhez, ahhoz, különböztethetik meg ettől, attól, nem fogom tudni soha, milyen íze van, míg meg nem ízleltem. Az Evangéliumot is csak az birtokolja, aki megízleli, azaz tetteiben élménnyé alakítja.

Olvassák el a lélekpróbákat az Evangéliumból! És minden olvasáskor gondolják hozzá, hogy az, aki ezeket először elmondta, abban a tudatban mondta, hogy az életét fogja adni érte! Azt akarta-e velem megértetni, hogy én több vagyok, mint Jézus élete, vére, mert mindezt odaadta értem? És én képes volnék vétkezni?!

Rálépnél-e Krisztus vérére, ha ideöntenek eléd? Te pedig minden bűnös tetteiddel ezt a Vért taposod! Ébredj önmagadra! Ébredj lelked végtelen értékére, és a lélek természetfölötti hivatására! Minden perceden rajta van az örökkévalóság súlya! Pondis aeternitatis! Ne szórd az örök szenvedés végtelenébe! Örök élettel felelsz minden lélegzedért. Vigyázz, és vedd komolyan, hogy beleszülettél a Végtelenbe! Beleszülettél, és nem léphetsz ki belőle. Vond le ebből a neked való következtetést, és ha elméd fel nem fogja értelmét, borítsd rá a hitnek világosságát! Ne félj e rendeltetéstől! Jézus adta, köszönd ezerszer, és fogd meg az Ő segítő kezét! Kincse vagy. Nem hagy elveszni. Ebből a forrásból élj, és halálod is élet lesz örökké! Ámen.

Ötödik elmélkedés – Március 16. (este)

Kedves Leányaim, hogy a lelkünk drágagyöngy, hogy én Margit, hogy én Margarita vagyok, azt tudom. Délután arról elmékedtünk, hogy az Isten Fia szerelmes lett belém, hogy meglátott, eljött a kedvemért, hogy énekelt nekem, szerelmi dalokat, parabolákat. Mi tetszett Neki bennem? Mi bűvölte el rajtam, mi volt olyan egészen édesen, szerelmesen kedves Neki bennem? A lelkem. Ez a kincses drágagyöngy, a felbecsülhetetlen, az örök érték. Ebbe lett szerelmes Krisztus, ezt kell őriznem, jaj nekem, óvakodnom kell, hogy el ne veszítsem! Krisztus úgy szeretett, hogy vérenek árán vette meg. Megvette, az Övé s az enyém. Nekem van egy fölséges kincsem, a Krisztus tulajdona. Örökösen nálam van, de Krisztus tulajdona; ez egy nagy mélységes belső közösség, ez több, mint egyszerűen vallásosnak lenni azért, hogy Krisztus vére árán üdvözülhessek. Ez az egységünk hite.

Én hiszek! Hiszem a Krisztus szavát, és követem törvényét. Vallásom szerint élek, mert az nekem igényem, lelki kultúráim. Viszonyban kell lennem Istennel, mert egészen értelmetlen és képtelenség, hogy magam legyek. Nem maradhatok egymagam, nekem kell az Isten, nekem kapaszkodó szálfám az Isten, nekem termőgallyam az Isten. Ne mondják, hogy messze van. Ne kategorizálják a távoli égben, ahol idegenül élne merev fönségében, eltelve önmagával. Ne mondják, hogy kicsi vagyok hozzá, s hogy a Végtelen majd nem törődik velem. Óh, hagyjanak békén, dehogy van messze! Hogyan volna messze, mikor itt énekel bennem, s mikor én fogom a kezét. Mikor érzem, hogy beléje vagyok takarva, beléje vagyok akasztva, elborít, megtölt engem. Itt van mellettem, körülöttem, felettem, bennem. Leomlok, és rám hajol, átfog, átítat, átizzít engem. Bennem van, és én Őbenne.

Ez nem pusztán szellemi, alaktalan élmény. Ennek a megtapasztalásnak teste van, égető, ölelő, természetfölötti valósága van. Mert Isten nem maradt meg arisztokratikus szellemi lénynek, hanem emberi szívet alkotott magának egy csodálatos Leány méhében, embertestbe takarta magát. Egy harminchárom esztendő, mennyei szépségű emberéletre lehozott ide egy fönséges életmintát, hogy ne csak szomjúhozzunk, vágyakozzunk az Ő végtelen személyisége után, hanem, hogy lehessen hozzá hasonlítani. Istenhez hasonlítani, az emberségbe öltözött Istenhez hasonlítani, hogy ez legyen az emberi cél, az egyetlen emberi végcél. Megfogom, megölelem ezt a célt. Magamra akarom húzni a krisztusi hasonlatosságot. Rám húzni, mint egy köntöst, beleöltözni Krisztusba, beleolvadni, belesemmisülni. Ez nekem passzióm, szenvedélyem. Nem félek, hogy ezzel elrontom az életemet, ezt a földi gályát, vagy hogy itteni kötelességeimben kevesebb ember leszek. Nem, nem! Ne féljen senki, hogyha túlságosan vallásos, nem lehet jó édesanya, nem lehet jó feleség, ne féljen, hogy nem lesz e világra való! A vallás a világra való, a világnak kapcsolata Istennel, religió, annyi, mint kapcsolódás, összeköttetés, egybefűződés. A vallás Isten-közelség, és az Isten-közelség segít nekem, hogy jó anya legyek, hogy hűséges, boldogító feleség legyek, hogy háládatos gyermek, hogy tisztalelkű jegyes legyek. Az Isten-közelség beállít engem, beirányít, a Végtelen felé fordít engem úgy, hogy feléje éljem az én teljes földi valóságomat, Neki cselekedjem az életemet, Neki, tehát jobban, Neki, tehát hívebben, kérlelhetetlen kötelességtudással, mindenki vel szemben való kötelességteljesítem öntudatával. Minden képességem szorgos, engedelmes, fáradhatatlan, boldog munkába vitelével. Az igazi, reális istenközelség nem visz a templomba napi kötelességem elmulasztása árán, nem imádkoztat háztartásom rovására, nem merít elmélkedésbe, ha gyermekeim kis gúnyája rongyos és javítanom kell rajta! Mert nem azon fordul meg, hogy mennyit imádkozunk, hanem hogy hogyan! Istennek adott tetteink is mind imává nemesülnek, a konyha, a piac, a varróasztal, az iskola, a hivatal, mind az istenközelség szent tartójává gazdagodik, ha mindezzel szolgálunk, öntudatos istendicséretet végzünk. Nem magunkért, nem érdekeinkért, nem kegyelmünkért

vagy elismertetésünkért, nem, nem, egyedül Istenért! Szolgáljuk Őt reggeltől estig, ébredéstől elszunnyadásig, szolgáljuk mindenben, munkánk nemesebb, életünk tökéletesebb, lelkünk tisztább lesz tőle!

Ez szeretetszolgálat, szeretetadó, szeretetsugaras élet, akár puha szőnyegeken, akár a templom kolduslépcsőjén jár az útja. Szeress, szeress, a szeretet a legfontosabb, minden a szeretetért van! Szeresd magad, Istengyermek vagy, szeresd lelkedet, kincset hordozol benne, szeresd a keresztedet, üdvösséged ígérete sebzi válladat benne! Szeresd a mindennapos, a szürke kötelességet, szeresd a rád nehezedő terheket, vállald őket nagy szívvel, töltsd meg egyformaságukat új és új lélekkel, színezd be kopott köznapiságukat Istenre irányuló szándékaid fényével, lelket az iga alá! – Így a szeretet nem mámor, nem érzelmi kábulat, nem érzelmi ömlengés, hanem a szép tettek egymásutánja, nagy értékszórás, értékosztogatás, Istennek adott, Istenben feloldódó, cselekvő, diadalmas emberélet.

Kedves Leányaim, Önök erre ezt mondják: „Jaj, de nehéz!” Nehéz? Hát persze, hogy nehéz. Ami szép, az nehéz. A szép zene nehéz, a művészi festés nehéz. Nehéz, de próbálják meg! A legnehezebb a lélekművészet. Minden ember egy ideig szerencsétlen művész. Eleinte nem érti, nem győzi, nem diadalmas. A lélekmintázás erős, fájdalmas, türelmi próbákat kívánó munka. Tele van eleséssel, leroskadással. Tele van elégtelenségünk tudatával. Tele van önszeretésünk megsebzésével, személyes akaratumk fékezésével, tele van ellenállásokkal, sebző kikezdésekkel, valóságokkal, levertséggel. Nehéz, nagyon nehéz, a lélekművészet a legnehezebb, de a legszebb, a legnagyobb művészet. A vallásos, az Istenbe mélyített életnek művészete ez, s erre mindannyiunkat meghívott az Úr.

Megadta hozzá anyagul a lelket, elküldte hozzá eszközül a lélekformáló ethost, s megélte annak megvalósulását Palesztina dombjain, a csodálatos krisztusi életmintán. A Szentírásban két hegyet látok, két ethosnak hangja zengett el róluk. Az egyik kietlen pusztaság közepén, a sivatag sárga homokján. Égbemeredő kemény gránitsziklák, élesek, metszők, ellenállók, fenyegetők, kopárok. Sehol egy szál virág, nincs harmatos füve, nincs sugdosó erdeje, integető lombja. A másik pázsitos völgy ölén. Lábánál a Genezáret tava, mint egy eget néző tiszta szem. Vadvirág illatát viszi a szellő. Anemónának koszorújában áll az illatos, gyepes orom.

Az első a Sinai, a másik a Nyolc Boldogság hegye. Ott villám cikázik, mennydörgés között beszél az Úr: Ezt tedd, azt ne tedd, ne vétkezzél, tartsd meg a törvényt! A parancs kemény és kérlelhetetlen, éles és rendíthetetlen, mint a gránitszikla, melyről lehangzik a mélybe. A törvényt alkotó Isten beszél, meghajolok előtte. Félni kell az Istent, félni kell, meghajolok előtte.

A másik hegyről Krisztus hangját hallom, meleg, szerető hang, nem mennydörgés, emberhang, a lélek mélyére ható boldogságos zengés. Ez Krisztus hegye. Odaállítom az édesanyát, és azt mondom neki: „Te édesanya, adj enni gyermekednek! Ez kötelesség, ezt meg kell tenned!” Mit felel nekem az édesanya? Halljuk csak, mit felel! „Nekem ezt nem kell parancsolni, hiszen ez nekem boldogság!”

Amott, a Sinai ormán, Isten félelmetes parancsa szól: Ne ölj! ... – Aki hallja, retteggve követi. Ez a félelem, a rettegett hatalom fönséges etikája. Az én ösztönösségem benne a legyűrni való, az én kemény derekam a megtörni való, az én derekam itt a kő, melyen Jehova győzedelmes szekere átvonul. – Itt pedig, a boldogságok tavaszi hegyén: „Te édesanya, ápolj beteg, kimerült, megsebesített fiadat! Ápolj, mert kell!” – „De hisz ez nekem boldogság, boldogság!” Ezen a lejtőn langyos fuvalmat érzek. Aki itt beszél, annak nem vaskeze van, hanem kertészkeze. Annak az Evangéliuma a legfönségesebb, a legtisztább morál. Erkölc ostor nélkül. Erkölc tömlőc, akasztófa nélkül. Erkölc pandúr nélkül, – mert a teljesedése boldogság. Nem törvény, hanem boldogság! Erkölc, mely a jónak öröméből merít. A Sinai tízparancsnak Krisztusi folytatása a nyolc boldogság. Parancsot teljesíteni félő, szent

megadás, de boldogságot vállalni öröm. Boldogsághordozó Krisztus, édes a Te akaratodat teljesíteni!

Erre nevelem magamat. Ez más levegő, mint az ószövetségi, a félelemből kinövő szeretet, a félelemből fakadó boldogság. Kedves Leányaim, úgy szeressük meg a törvényt, hogy boldogság legyen teljesíteni! Aki boldog akar lenni, így tegyen. Így tegyen – ez az Újszövetség levegője, ez az Evangélium Ethosa! Nagy különbség: Sinai hegy és Evangélium. Én tisztelen a Sinai hegyet, de a Boldogságok-hegye felé von a szívem. A törvény kényszerít, a boldogság vonz. Tiszta akarok lenni, az boldogság. Akarok egészséges lenni. Ugye ehhez nem kell parancs? Akarom Isten akaratát, ugye ehhez nem kell kényszer? Én szeretetből akarom ezt, teljeseése nekem boldogság, én akarom Uram a te szép akaratodat teljesíteni! Kényszer és öröm vezetnek, parancs és boldogság irányítanak engem, mindkettő igazít, ezt tedd, ezt ne tedd, mert én gyenge és iránytalan vagyok egymagam, nekem kellene messziről rám néző, iránymutató hegyek, én elveszíthetem nélkülük az utamat, a lelkemet, az örökkévalóságomat. Elveszíthetem az én végtelen értékemet. Ezt tudni kell, ezt el kell gondolni, ezt valóságosan át kell érezni, ezt a szörnyű lehetőséget, ezt a visszavonhatatlanságba meredő véres, tüzes fenyegetést, ezt a legmélyebb borzalmat: elveszíthetem lelkemet! Jaj azoknak, akik e gondolattól idegenek, s szörnyű, végleges lekésésnek mennek elébe!

Leányaim, ha a túlvilágra gondolnak, ne adják át magukat lágy emberi szentimentalizmussal az Isteni irgalom túlhajtott hitének! Forduljunk e két hegy felé, a Sinai és a Boldogságok Hegye majd egyensúlyba hozza várakozásainkat! Az Isten „jó híre” ott énekel a Boldogság Hegyén, de a Sinai kemény parancs is ott mennydörög. Az Evangélium szelíden hívó szavait hallod, de mögöttük ott mered a sziklaszilárd törvény. Isten szeret, de parancsol is. Magához von, de le is taszíthat. Ne érzelegjünk, hogy Isten végtelen jó, nem taszíthat el! Ez helytelen, ez emberi mértékeink, emberi érzelmskáláink alkalmazása Isteni tettekre, Istenben fogant értékeléseinkre. Isten irgalom is, de örök törvényesség is. Azért van mennyország, mert van jóság. De van pokol is, mert van gonoszság, és van törvényszegés. Mindkettő elkezdődik már a földön a lélek mélyén, a lélek ízleli a mennyországot és a poklot. Előizekben ízleli, de végleges valóságában csak a túlvilágon várnak ránk. A mennyország az istenközelség nagy teljességében, a pokol az istentávolság, a minden szépnek forrásától való végleges, visszavonhatatlan elszakítottóságának örök gyötrelmében.

Van pokol, van. Higgyük, hogy van, gondoljunk rá, és merítsünk erőt belőle! Van egy végleges, szörnyű félni való, az egyetlen félni való! „Ne féljete azoktól, akik a testet megölik, ... féljete azoktól, akik a lelket a gyehennára vethetik!” Krisztus mondta. A pokol bensőséges elgondolása az életszentség forrása. A végleges gyötrelme gondolata nem irgalmatlan, hanem Isten szédítő méreteiben élénk meredő, segítő igazság.

Most még van hatalmunk ellene. Most még kezünkben az életünk. Még megjavíthatjuk vagy elrontathatjuk. Még az elrontottat is jóvá lehet tenni, míg telik belőlünk a szeretet. Nincs véglegesen megrontott élet! Nincs tönkretett lélek, nincs visszavonhatatlan mulasztás, nincs gyógyíthatatlan hiba, nincs javíthatatlan bűn! Mert mindenki mehet Krisztus útján. Késő? Míg lélegzünk, nem késő! Míg él bennünk a szándék, míg rendelkezik az akarat, nem késő! Hatalmunk van itt a földön, hatalmunk lelkünk jövője felett. Nyitva Krisztus útja. Nehéz? Felsebez? Vérzik a lábad? De ez Krisztus útja! Megtép az élet, roskadozol a teher alatt? De ez Krisztus útja. Krisztus útja, s én a mennyország felé megyek rajta! Nem panaszolom az utat, Isten félelemével akarok eltelni. Ki akarom kerülni a végzetes, a végleges tönkremenést. Nem engedek természetem gyengeségeinek. Értékeket keresek, vigyázok magamra. Van-e nagyobb érték, mint a korrektség, tisztesség? Ha ez általános volna, mennyire más volna a kultúránk, a légkörünk! Ne lazítsuk magunkat, ne védekezzünk azzal, hogy íme ez sem teszi, az sem teszi, miért tegyem én egyedül?! Nem, én senki másra nem hallgatok, mint Krisztusra. Én senki mást nem utánzok, mint Krisztust. Nem, én nem hagyom magam a jótól

eltántorítani. Krisztus felé nézek, róla mintázom tetteimet. Sursum corda! Fel a szívekkel! A tisztulás egén átmegyek a Paradicsomba.

Mért van hát pokol? Mert van bűn. Félek a büntőtől, mert félek a pokoltól. Ha a kísértés igen erős, ha már alig tudok a lábamon megállni, visszatart a vétkezéstől: van pokol, van! Gyötrődő lelkek félelmes kórusa, fekete lánggal világít, hogy felém kiáltsa: ne jöjj, ne jöjj ide!

Kell nekem a pokol gondolatának szörnyű taszító ereje, kell nekem a félelem is, a borzalom is, minden kell nekem a lelkeért. A pokol ijesztő realitásából erő lesz bennem, eleven tilalom, mely megállít a bűnök küszöbén, s a maga sötét negatívumával megtanít rá, mit jelent nekem Krisztus és tanítása, amit az Egyházban itt hagyott.

Nekem Krisztus kell! Nekem kell az Egyház tanítása! Nekem szent a törvény és szent a szeretet! Nekem minden törvény szeretettörvény, mert örök viszonyba vagyok Istenemmel, s a Sinai félelmes mennydörgésben is a Boldogok Hegyének evangéliumos dallamát hallgatom.

Fogjuk meg erősen ezt a két kapaszkodót: a félelmet és a szeretetet! Tegyük meg lelkünk két alappillérenek a Sinait és a Boldogságok Hegyét! Ha nincs elég a szeretetből, féljünk, ha túl sok van a félelemből, szeressünk! Két örökkévalóságnak végtelen kilengésű alternatívája áll előttünk; ez vonz, amaz elrettent. Fogódzunk, küzdjünk, sohasem lankadva, sohasem ernyedve haladjunk Krisztus útján a nagy, a végleges teljesedés felé! Isten minket erre rásegítsen! Ámen.

Hatodik elmélkedés – Március 17. (délután)

Valaki azt álmodta, hogy meghalt. Megérezte, hogy hüvely volt. Érezte, amint lefoszlik róla a héj, leszáradnak a rostok, és látta leesve a leszáradt tokot, az összefonnyadt, összeaszott hüvelyt. Aztán kiperdült belőle a mag.

A világ leszárad rólunk is. Leszárad először maga a test, lefoszlik az izom, lehull körülöttem a környezet, a családom, a városom, itt ahol meghalok, Pápa városa, minden, minden szertefoszlik, csak az egyetlen mag marad meg.

Érezzük, félreismerhetetlen biztonsággal érezzük, hogy bennünk két valami, két valóság van. Az egyik a test, a vér, a csont, az izom..., erre mondjuk, anatómia és fiziológia, de van még bennem valami egészen más is.

Az nem mérhető össze ezzel az anatómiai, fiziológiai valósággal. Szellemiség ez. Ezmélés, öntudat, lélek. Valami szellemiség lakik ebben az anyagból való nehéz, földre húzó testben, valami egészen más, mint ez a test, olyan más, hogy szinte felfoghatatlan, hogy lehetnek együtt!

Ez az a szellemi valóság, ami bennünket Istenhez tesz hasonlóvá. Istent fel nem foghatom. „Gott kann man nicht begreifen, sonder greifen!” Istent fel nem foghatjuk, csak foghatjuk. Érinthetjük, érezhetjük. Kiben? Milyen formában? Mindenki megtapasztalhatja a saját lelkét. Ez a lélek olyanforma, mint Isten. Végtelen nagy a messzeség közte és Isten között, és mégis teljes a hasonlatosság. Az Ő képére vagyunk alkotva. Így ha a saját lelkemet megtapasztalom, hogy az egy végtelenségnek középpontjában áll, beláthatatlan a horizontom, mert Istentől vagyok, és az ő kegyelméből osztozom az Ő végtelenségében. Ez a lélek világa.

Így két világnak vagyunk a lakosai. Van bennem lélek, mely uralkodik rajtam. Uralkodik a testemen, a cselekedeteimen, egész életemen. Tisztelettel hajlok meg önmagam előtt. Ez a lélek tágabb, hatalmasabb, erősebb, mint az én anyagom, a testem. Mondhatnám így: nem férek a bőrömbé. Én, aki nem férek, ez a lélek. A bőröm és minden hozzátartozóság, a testem. Nem férek meg a hüvelyemben. Nem férek meg a világban sem. A lélek által tágabb, nagyobb, hatalmasabb vagyok, mint a világ. Ez a világ keletkezett és elmúlik. Én nem múlhatok el. Én örökös, örökké való vagyok, az én végtelenségem a jövő felé van kitérve. Megalkottattam, és nem múlhatok el!

Ezt a lelket az élet beállítja a világba. Országba születik, kultúrába helyezkedik, családba kerül. Elfoglalja majd a munkakörét, bemegy valami hivatalba, vagy gyárba, vagy bányába, vagy szántóföldre, ott éli meg az életét. Azután lassan elfonnyadunk, elszáradunk, lehull a hüvely, és elmegyünk. Ezen nem kell elszomorodni, mert az a csodálatos mag, az az elpusztíthatatlan mag, új életet rejt, új életet ígér, csírája, forrása az új életnek, új világnak, más-világnak, örök világnak.

Ez a mag az én lelkem. Ezért a magért volt a hüvely, ezért a magért folyt le az élet. Ez a mag megér mindent, bármilyen értelmetlen és anyagi vonalon sikertelen volt is az életben. Tycho Brache, II. Rudolf csillagásza, élete végén látta, hogy szembekerült Kopernikusszal, az újabb kor csillagászával. Megrémült a gondolattól, hogy elveti tudományos kutatásainak eredményeit. Halálos beteg, lázban és kétségbeesetten fölkiált: Már csak nem éltem hiába?!

Micsoda felsikoltása az útra készülő léleknek! Már csak nem éltem hiába! Gondoljuk el: az élet, a földi lét kijáratánál milyen elrettentő ez a szó: Hiába!... Hiába!... Kiperdül a mag..., és hiába. Nagy üresség körülöttem, sötétség, üresség, kicsúszik a talaj a lábam alól, és hiába, hiába!

Én is elmondom most, mint Tycho Brache: Talán csak nem éltem hiába?! – Lehetséges volna ez a kérdés a mi életünkben? Vajon, ha minden földi értelemben vett

munkaeredményünk megsemmisült, gondolkodhatnánk a mi világnézetünkkel, hogy hiába éltünk? Vajon csak a föld igényeiért éltünk?

Vajon nincsen más célunk, mint ezen a földön eredményeket elérni? Vajon, ha minden földi vágyunk, törekvésünk megbukott, nincs-e számunkra valami mindezeknél fontosabb cél, amiért érdemes volt élni, amiért érdemes volt elszenvedni minden bukást, minden sikertelenséget, ha az az egy cél nem szenvedett?

Gondoljuk el, mit ér a mindenkori kultúra, korhoz tapadó törekvés, életformához ragaszkodó vágyak? Mit ér? Mi lesz itt száz év múlva? Más világ, más kultúra, más emberek. Mi elmegyünk, elfelednek, megváltozik a világ képe, ha visszajönnénk, nem ismernénk otthonainkra. Ez elkerülhetetlen sorsunk. De egy van, amit ha megmentek, az mindörökké szól. Ez az egy a lélek. Nekem a lelkeimmel itt is, most is ebbe a végleges értékbe kell kapaszkodnom.

Nekem ezen át kell megfognom az életet. Boldogságot akarok, kiolthatatlanul akarom ezt. És ha ezt a vágyat a végtelenbe teszem át, akkor nem lehet hiába élnem.

Tudom én, hogy van halál, van temető, van elmúlás, van szomorúság..., ezt mind tudom. De nem adom olcsón a mulandóságomat. Ebből a mulandóságból magot akarok kipréselni, s ennek a magnak a jövődőségét, ezt a nekem föltétlen járó életet akarom előkészíteni, azért vagyok itt a földön.

Ezzel pedig ellene mondok a halálnak. Nem halok meg, hanem élek. Igazi halál csak a lélek pusztulása, nem megsemmisülése, hanem végleges megromlása. Ennek ellentmondok, s ezzel megtagadom a halált. Keresztelésemkor ezt mondták helyettem. Most én mondom, és váltom valóságra. Én evangéliumos ember vagyok, és aki éli Krisztus Evangéliumát, az nem ismeri meg a halált. Jézus a feltámadás és az élet, és aki az Ő útján jár, nem hal meg örökké.

Ezt az evangéliumi hitet akarom bevinni az életembe, és az életemen keresztülvinni. Az Egyház megtanít, mit kell tennem, ha nem akarok elmúlni. Akinek hite van, az életet akar. Megfogom ezt a boldogsághordozó hitet, és belefogódkodom ebbe az édes, lendületes, boldogító tanításba. Már itt széppé, nemessé teszem az életet. Minden gondom arra irányul, hogy nagy eszmékkel, fölséges ideálokkal telítsem életemet. Ez azt jelenti, hogy Istennel töltöm meg. És ha Istennel van teli az életem, akkor nem halok meg. Jézus megmondta.

Hasztalan tesznek koporsóba, oda már csak a testemet tehetik. Temetőbe járok. A sírok keresztjei, mint kiterjesztett karok tárulnak az ég felé. Köztük járok, nézem őket, és közben dalolok. Énekelek az életről, életemről, élni akarásról, szép fiatalos nekiindulásról, hozzákezdésről, mert ezek mind már abban az életben vannak, ahol örök a kezdés, a lendület, a lélek szabad repdesése Isten felé. A halál szimbólumai között is legyőzöm a halált. Erősebb az élet. Köszönöm, Uram, hogy ilyen szemet adtál, hogy így tudok érezni, élni, járni a „holtak” között!

És ha majd én fekszem ott, és majd mások járnak a temetőben sírjaink között? Majd visszanezék egy keresztényül eltöltött életre. Élhet a keresztény hiába? Ha van hite, nem! Az életenergia nem hal meg a testével együtt, a játékot nem vesztette el, és ha indul innen, követi a lelkébe foglalt keresztény élet. Ezt az életet az Evangélium világította meg, azt a méceszt viszi a lélek magával. Ezt hordozta egész életén át, ezt vitte magával. Kedves leányaim, vigyük ezt a méceszt! Odaállítottam az ifjú élet derűjébe, a gondokkal küzdő meglelt korba, a fáradtság, a küzdelmek, a nehézségek korába, majd felfokozza munkakedvemet. Beleállítom a fáradt élet éveibe, az öregségbe, a pihenni, szünni vágyó élet éveibe, odateszem minden életkorba. A szenvedés óráiba, megvilágítja nekem életem minden nemes motívumát. Rávilágít a fájdalomra is. Érdemlem? Nem érdemlem? Ki kérdezi? Nehéz? Sok? Nem bírom? Nem sok, nem nehéz, e mécs világánál mindent bírok! Tudom, ez kell, hogy jobb, hogy több legyek. Odateszem ezt a lámpát a sötét sírűregbe, világítson a keresztmre is, nem félek, átmegek, túlugrom a gödrön. Beleállítom abba a fekete árnyékba a világosságomat, azt az evangéliumi életkedvemet, nem hagyom magam, itt a mécesem. Ha letörni készül a

szomorúság, nem engedek, itt a mécesem. Ha már alig bírom a keresztem, és szinte leroskadok már alatta, itt a mécesem, az élet világossága, és kedves lesz vele nemcsak magamnak, hanem másoknak is világítani.

Önök talán csodálkoznak azon, hogy én most a halálról meditálok, és életkedvről beszélek. Csodálkoznak talán azon, hogy nem vezetem Önöket el egy halálos ágyhoz, nem állítok ide egy halványuló, elfehéredő arcot, nem mutatom a halál borzalmát. Mások talán így tesznek a lelki gyakorlat halál-fejezetében, és jól teszik. De én nem akarom Önökkel elhíttetni a meghalást, el akarom hitetni azt, hogy nincs meghalás, el akarom érni azt, hogy szeressék az életet, és bízzanak az élet örökkévalóságában. Azt akarom elérni, hogy mindenkinek legyen kedve a saját életéhez. Ezt csak Istenben lehet elérni. Minél jobban szeretjük Istent, annál jobban világít a saját életünk, és annál jobban ellenáll minden sötétségnek.

Tegyük fel maguknak a kérdést: mit keresek én itt ebben a nagy világszáradásban? Mit keresek ezen a földön, mikor egy más élet felé tartok? Mit? Ezen a földön is több életet. Többet, örök életet, és nem hagyom magamat elkéséríteni, nem hagyom a lelkemet a földi életre sem besavanyítani, nem engedem, hogy rám nehezedjenek azok az elviselhetetlenségek, amelyek annyira próbára teszik a lelkemet. Itt a mécesem. Ennek világánál mind kevesebb ereje lesz velem szemben a mulandóság komor képeinek. Nem. Én tudom, hogy a több életért vagyok itt, mert Jézus is a több életért jött ide. És itt is hagyta a több életnek lehetőségét. Én ezért a több életért élek. Ezt akarom. Életet, feltámadást. Megyek életutamon azzal a fenséges tudattal, hogy ez az élet kevesebb, de ezen, ez életen kell megvásárolnom a többi életet. Hiszen én eddig is éreztem, hogy nem idevaló vagyok, én ezeknél a rövid napoknál több vagyok, én örök vagyok, én a végtelenségre születtem!

Tudom, hogy van halál, van temető, van sír, és van e földön keserves, gyötrő elszakadás, de nem félek. A halál is az életet hirdeti, s ha átélem, megyek Hozzád, Uram!

Halottaim vannak. Súlyos elválások után még sebzett a lelkem. Milyen a viszonyom a halottaimmal? Kérdezd meg magadtól, hogyan tudtál az elválás után egyensúlyba jutni? Nem kísérleteztél-e veszélyes hazug utakon a velük való találkozással? Spiritizmus. Ha benne voltál, gondold meg, hogy az a gyakorlat mindig beteges lélekre vall. Nem gondolkoztak Önök még azon, hogy a szellemet csak sötétben lehet idézni? Nem találják különösnek, hogy csak fa-asztal kopog, a pléh vagy vas-asztal nem ad hangot? Nem felel. Nem vették észre, hogy mihelyst egy úgynevezett szeánszon egyházi személy van jelen, a dolgok kezdenek nehezen menni? El tudják hinni azt, hogy csak úgy egy asztal köré ülő társaság parancsszavára a holtak megszákítják nyugalmaikat, és engedelmesen megjelennek felelni kopogással, írással, vagy beszéddel a médiumokon keresztül az Önök kérdésire? Ki az a Julius Caesar, ki az a Hunyadi, aki bármely társaságnak parancsszavára ott terem? Elhiszik Önök ezt? Az Egyház tiltja a spiritizmust: „Hagyj a holtaknak békét, szellemet ne idézz!” Vajon miért védené az Egyház a gyermekeit ettől a gyakorlattól, ha abban nem csupán az a két lehetőség volna: vagy egyszerű csalás, vagy kényelmes út a gonosz lélekhez való hozzáférésközésre?

Nekem már spiritizmusom van. Engem áldoztatáshoz, úrfelmutatáshoz a lelkek milliói kísérnek. Mellettem, körülöttem vannak, megyek velük. Krisztust imádom velük, értük. Érzem, hogy kérnek a szentmisémben. A temető karjai felém nyúlnak, intenek felém halvány arcaik, és könnyebbülést kérnek. Az én szeretetem átöleli őket, és küldi nekik Krisztusból a vigasztalást, az enyhülést, a boldogságot.

Gyászolsz, testvérem? Nagyon fáj neked szerettednek távozása? Szomorú vagy, hogy kidől mellőled valaki, akit nagyon szeretsz? Jól teszed. Nem mondom, hogy ne tedd. Én tisztelem a gyászodat, tisztelem fájdalmadat. A bánat is lehet erény, a szomorúságot is értékelem, ha a lélek szent megadásában tölti be szívedet. De ne maradj meg ennél, ne csak gyászolj, ez passzív, elernyesztő érzés egymagában! Oltsad bele gyászodba a tevékenység

szellemét szüntelen imával! Imádkozz érte és vele! Az ő lelke már tisztán látja a túlvilág értékeit. Az ő szeme előtt már felragyog Isten fölsége, már tudja, mit jelent az Isten országára várni. Egyesülj az ő tisztuló lelkével! Ez a helyes gondolkodás.

Ez a gyász már közelebb van az élethez. Küldj neki kincseket az Egyház nagy kegyelmi kincstárából. Majd más lesz a gyászod is, majd felemel, ahelyett, hogy lesújtana. Ez a valóságos szeretet diktandója, ami megmarad a síron túl is. Szent Pál mondja ezt. Odaát a hit megszűnik a látásban, a remény a megvalósulásában, de a szeretet az megmarad örökké.

Ez a spiritizmus kell nekem. Úgy vagyok, mint két világ között imbolygó sirály, élek még itt, és tartozom oda, létföltételeim még itt, de teljesedéseim odaát. Hitem világít, s én tartom kezemben a mécsesemet, és megyek vele előre. Fáj a szívem? Csikorog a lelkem? Mindegy, megyek, tartsd meg az irányt. A mécsedet Krisztus tüzénél gyújtottad meg, annak a fénye biztos helyre visz. Ez a mécses világítja meg halottaid sorsát is és a te sorsodat is. Segíts nekik, de ne akard megzavarni őket. Te is oda mégy egyszer, ahol ők vannak. Igen, Uram, megyek. Köszönöm, hogy mehetek. Szeretlek, és sietek Hozzád a halálon át. Amen.

Hetedik elmélkedés – Március 17. (este)

Kedves Leányaim, mi most lelkigyakorlatot tartottunk, és tettük ezt a jobb és szebb életért. A több életért. Több, jobb, szebb életet akarok magamban teremteni. Úgy akarok élni, hogy Isten azt mondhassa rólam: „Napsugaram vagy!”

Kedves Leányaim, de ez nem azt jelenti ám, hogy a lelkigyakorlat után most majd mindig csak imádkozniok kell! Hogy most már folyton a templomban kell lenniük! Nem! Az élet árad, az élet folyik, és hozza elénk a kötelességeket, melyeknek eleget kell tennünk. A megújult lélek élete nem a szüntelen és minden mást elhanyagoló imádkozás, a megújult élet munka, erőpróbák, nehézségek vállalása, a türelem próbái, a jobb élet önmehtagadás, önlegyőzés, fegyelem a rontó hajlamok felett. A jobb élet felelősség, megbízhatóság, legördülnek tényei a konyha, a piac, a háztartás, a hivatal, az iskola, a gyár, az irodák, a házi, a kerti munkák problémái körül. Ez mind megannyi alkalom a lélek kipróbálására és arra, hogy a lélek megharcolja a maga harcát minden nehézséggel szemben. Képzeljék, kedves leányaim, maguk elé az orgonát. Csupa síp. Amint az orgonasípek így sorakoznak egymás mellett, úgy sorakoznak az Önök életében a konyha, tűzhely, piac, háztartás, ruhajavítgatások, kötögetés, emellett esetleg iskolai, hivatalos, vagy bármilyen más elfoglaltság, mint az orgonasípek állnak szépen egymás mellett. Azon fordul meg minden, hogy ki ül az orgonához. Olyan üljön oda, aki ezekből a sípokból mesterit, művészt tud kiteremteni. Aki nem visz e sípok harmóniájába hamis hangot, nem disszonáltatja egyik sípot a másikkal, összeválogatja az egymáshoz illőket, és azoknak összejátszásából szépséget teremt. Minden attól függ, hogyan kezeljük életünk orgonáját. Ezen az orgonán Istent dicsőítő glóriát kell énekelni. OPUS DEI. Isten műve. Isten műremeke lesz így az életem. Így leszek az élet művésze. Ezt jelenti számunkra az, hogy lelkigyakorlatot tartunk.

Kérdezzük meg magunktól: Milyen világok foglalnak le engem? Ha a lelkiismeretet az arcokon lehetne látni, mit olvasnának le az én arcomról? Milyen benső munka tükröződik ott? Milyen jövődő ígéretei sugároznának le róla? Milyen szándékok világítanak be ezt az arcot?

Teljes odaadás Isten felé. Ez legyen minden pillanatunk vezető gondolata! Közelebb Tehozzád, én Istenem. Legyek anyag a kezedben, formálj engem. Legyek forrás, kristálytisztá, mely Feléd tart megállíthatatlanul. Legyek világosság, mely Krisztusból merített, és mely bevilágít minden lélekbe, mely a közelembe kerül. Nézzek a feszületre úgy, hogy ne Őt akarjam magam felé vonni, hanem én emelkedjem fel Hozzá. Közelebb Hozzád, én Istenem!

Mi vezessen engem ebben a munkában? Sokféle iskolája van a lelkiéletnek, fel sem tudnók valamennyit sorolni. Engem az Anyaszentegyház iskolájába íratott be az én Istenem, érzem, hogy ez határtalan kegyelem, beláthatatlan értékű ajándék. Ezt nem csak elfogadni vagyok köteles, meg is kell hálálnom hűséges ragaszkodással és a tanítás komoly követésével. Ez visz engem fölfelé, és ad nekem egyre többet, Belőled, Istenem!

Így érhetem csak el azt, hogy az életem ne legyen üres. Meg akarom tölteni, telíteni, Istenemmel, nem szakadok el tőle. Ha kilépek innen, épp olyan lélekkel akarok élni, mint most éltem a lelkigyakorlatok alatt. Nincs az az életkörülmény, melyben ne lehetne isteni életet élni. Van-e egyszerűbb élet mai napjainkban, mint volt a názáreti házá? Egyszerű, visszavonult, hangtalan élet, munka és imádság. Ismeretlenség, szegénység, de színig telt lelkek Isten kegyelmével.

Mit csinál az édesanya reggeltől estig? Szakadatlan elfoglaltságban isteni életet él. Nem az teszi az isteni életet, hogy mit csinálók, hanem, hogy milyen lélekkel teszem! Indiában például van egy törvény, hogyha az asszony dühös, nem szabad ebédet főznie.

Ez nagyon okos dolog, azt tartják ugyanis, hogy a dühös emberből olyan mérgek sugároznak ki, melyektől megbetegednek azok, akik az általa főzött ételből esznek.

Az ingerült, felbosszantott anyának teje betegíti a gyermeket. Édesanyák, felindult állapotban ne szoptassatok! Megmérgeznétek azt az alig kezdődő kicsi életet. Ne engedjék a lelkükre sem azt a mérgezést, melyet az esztelen felindulások, a fegyelmezetlen zsembelődések termelnek, mert ezzel mérgezzük magunkat, és legalább is légkörileg, lelkiileg mérgezzük otthonainkat is.

Érezem át azt, nincs megjavíthatatlan élet! De nincs elronthatatlan élet sem! Mindent megronthatok, és mindent meg is javíthatok. Minden munkámban, a szándék, a beletett lélek a fő. Nem csak az kell, hogy a szobrász csupán kalapáljon, hogy a szilánkok szertepattogjanak, hogy a véső az anyagba mélyedjen, nem ez számít. A forma számít, ami ezekből a tettekből kitermelődik. Ez a forma az emberi élet értéke. Művészi formát kell életemből kivésnem, kikalapálnom. Isteni formát. Miben keressem a formát? A készségben, a szándék tisztaságában, a lélekkel telítettségben. Mi kell nekem ehhez az isteni élethez? Sugárzó lélek. Ez a kisugárzás épp annyira életforrása magamnak és másoknak, mint amennyire pusztulás forrása a kisugárzó mérgező anyag a környezetre s magára a testre is. Az orvosok kimutatták, hogy az ember éppen tizenhatféle mérget sugároz ki magából. Mennyivel többet sugározhat ki a lelkekre, az egész környezet életére a fegyelmezetlen, az Istennel együtt nem élő, a saját tehetetlenségére hagyatkozó emberlélek?!

De lássák, ahogyan a rosszat kisugározhatjuk, úgy sugározhatunk magunkból kegyelmet is! Itt körülöttünk most és mindenhol elektromos hullámok rezegnek, terjednek tova. Ez csak fizikai sugárzás. Ebbe fogódzik a rádiókészülék, idehozza messze világrészek hangját. Mi magunk is ilyen sugárzó, magnetizáló források vagyunk. A szeretettel színig telt lélek szeretetet sugároz! Kedves leányaim, legyenek ilyen szeretetet sugárzó lelkek! Szeretettel magnetizálják meg egész környezetüket! Ez a szeretet azt jelenti, hogy minden tettünk Istenbe merül, és mindent benne és érette teszünk. Mindent, kivétel nélkül! „Akár esztek, akár isztek, mindent Istenért tegyetek.” – mondja Szent Pál.

Ez istendicsőítés. Ebben, és csak ebben élhetünk isteni életet! Minden életben, minden körülményben. Nem mondom, nagy és elviselhetetlen nyomorban is. Koldus-szegénységben szinte lehetetlenség a lélek útjain járni, legalábbis olyan hősi lélek kell hozzá, amilyen a szenteknek van. De ezen túl nincs olyan élethelyzet, melyben ne lehetne Istenben és Istennel élni. Sokszor a szenvedésben jobban, mint a túlfokozott jólétben. Induljunk útnak azzal a rendíthetetlen hittel, hogy teljesen rajtunk múlik, vajon istenivé tesszük-e az életünket, vagy sem! És akkor lesz erő kizárni magunkból a szennyet, megszüntetni a bűnös vágyakat, mert tudom, hogy Isten törhetetlenül segít, ha Benne és Vele élek.

Sienai Szent Katalin nagy szent volt, és hosszú sátáni kísértést élt át az érzékiség bűnére. Forrott, lángolt a vére, mert volt neki. A bűn azonban nem a vérben, a természetben, hanem az akaratomban van. Mikor Katalin végre megszabadult, azt kérdezte az Úrtól: Hol voltál Jézusom? Miért hagytál magamra? És Jézus így válaszolt: „Itt voltam leányom, a te szívedben. Láttam küzdelmedet, nem hagytalak el.”

Kedves Leányaim, úgy neveljük tehát akaratunkat, hogy az készséges legyen mindig az isteni akarat szerint igazodni! Vesselem bele akaratom teljes erejét abba a szándékba, hogy jó, tiszta, megbízható, kötelességtudó legyek! Akarom ezt, az élet teljes vágyával akarom ezt. Nem akarok vétkezni. Akarom, és keresztülviszem. Ez az én életemancipációm. És ha mégis elesném, akkor abba a szép ibolyaszínű felhőbe, a bánatba burkolódzó alázatos vallomással megtisztulok a szent gyónásban. A gyónás titokzatos ereje és hatalma előtt fel kell tárnom rejtőzni hajlamos szívemet. Ezt sokszor nagyon nehéz elhatározni. De ha tiszta a jó szándékunk, ha edzett az akaratunk, akkor kibírjuk, és lelkünk visszatért Istenéhez.

Akárhányszor esem is el, nem csüggedek sohasem! Van nekem életem irányítójával egy biztos tájékoztató sarkcsillagom: Krisztus. A világító Krisztus, aki a legveszélyesebb

életviharban is – mint egykoron a sarkcsillag a viharral küzdő hajósokat – elvezet engem, hazavezet Isten országába.

Kedves Leányaim! Legyen kedvük önmagukhoz! Nincs fölségesebb kedvtelés a földön, mint saját lelkünk kultúrája. Az a legbelsőket illető, legmélyebbre ható kultúra, amit léleknevelésnek nevezünk. Ez a munka tartogatja számunkra a legnagyobb örömet. Öröm nélkül nem lehet élni. És mindenütt, ahol Isten szándéka teljesül a teremtésben, megjelenik a biztos index: az öröm. Az öröm nélkülözhetetlen kelléke az életnek.

Ennek az illusztrálására zárom be ma elmélkedéseinket egy megdöbbenő és mélységesen tanulságos ténnyel. II. Frigyes, német császár, a kísérletező mániában szenvedő bölcsök tanácsára és rábeszélésére ki akarta próbálni, hogy lehetséges-e az élet öröm nélkül. Gyönyörű palotát épített, ahol minden, de minden kényelmi igény ki volt elégítve. Berendezték bölcsödének, és odahoztak sok-sok kis csecsemőt. Nem tudom, az anyák maguk hozták-e őket, vagy fenyegetések kényszerítették oda a gyermekanyagot. Elég az hozzá, hogy ezeket az apróságokat ebben a palotában együttesen nevelték.

Naponta vizsgálták őket az orvosok, naponta figyelték fejlődésüket, minden anyagiakban részesültek, amit csak szervezetük, testi jólétük megkívánt. Bármilyen bajuk volt, azonnal ott volt a gyógyszer, a legdrágábbak, és a legritkábbak is. Azonban a korlátlan testi jólét mellett ezekre a gyermekekre nem volt szabad ápolóiknak rámosolyogniuk, nem volt szabad irántuk a legkisebb gyöngédséget sem mutatniuk, szeretetnyilvánítások, mint ölelés, csókolás, ismeretlenek voltak a szegény kisgyermek előtt.

Ezek közül a gyermekek közül ebben a legteljesebb jólétben nem nőtt fel egy sem! Egymás után mind meghaltak. Hiányzott életükből az öröm.

Rettenetes kísérlet, de történelmi tény. Ijesztő illusztrációja annak, hogy az embertest is elpusztul, ha az emberlélek nem kapja meg a maga lelki adagját örömből, szeretetből. Mélységesen beszédes bizonyíték arra, hogy az öröm életszükséglet. Tanítson meg ez minket arra, hogy nem csak II. Frigyes csecsemői, hanem a mi lelkeink is állandóan örömszomjasak. És ha úgy bánunk el vele, mint II. Frigyes a csecsemőkkel, a lelkünk elszárad, mert elszomorodik. Öröm kell a lelki élethez, és ezt az örömet az istenközelség csalhatatlan érzése adja meg! Kérjük életünkre ezt a kegyelmet, és akkor megszületik bennünk az az új akarat, melynek hivatása, hogy megszentelje életünket, és elvezessen a boldog örökkévalóságba! Isten minket erre rásegítsen! Amen.